

BOSHLANG'ICH SINFLARDA ALGEBRAIK MATERIALLARNI O'RGATISH METODIKASI

Abdiyeva Zilola Hamdamovna

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda algebraik materiallarni o'rgatish metodikasi tahlil qilinadi. Algebraik tushunchalarni shakllantirishning samarali usullari, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar qo'llashning ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, o'quvchilarning matematik tafakkurini rivojlantirishga qaratilgan metod va vositalar haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, algebraik materiallar, metodika, matematik tafakkur, didaktik tamoyillar, innovatsion texnologiyalar.

Абстрактный: В данной статье анализируется методика преподавания алгебраического материала в начальных классах. Будут освещены эффективные методы формирования алгебраических понятий, важность использования инновационных подходов и современных педагогических технологий в образовательном процессе. Также обсуждаются методы и средства, направленные на развитие математического мышления учащихся.

Ключевые слова: Начальное образование, алгебраические материалы, методика, математическое мышление, дидактические принципы, инновационные технологии.

Kirish

Boshlang'ich sinflarda matematika ta'limi o'quvchilarning kelgusidagi matematik bilimlarini shakllantirish uchun muhim bosqich hisoblanadi. Ayniqsa, algebraik tushunchalarni o'zlashtirish va ularni amaliyotda qo'llash kelajakdagi ta'lim jarayonida katta rol o'ynaydi. Algebraik materiallar bilan tanishish jarayoni bolalarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli, ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda algebraik materiallarni samarali o'rgatish metodikalari muhokama qilinadi.

Asosiy qism

1. Boshlang'ich sinflarda algebraik materiallarni o'rgatishning ahamiyati

- Algebraik tushunchalar bolalarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi.
- Son va amallar, tenglik va tengsizlik tushunchalarini shakllantirish orqali o'quvchilarning umumiy matematik savodxonligi oshadi.

2. Algebraik materiallarni o'rgatish metodlari

- Ko'rgazmali-uslubiy yondashuv – vizual materiallardan foydalanish orqali tushunchalarni oson qabul qilishni ta'minlash.

- Muammoli ta'lim usuli – o'quvchilarga mustaqil fikrlash va yechim topish imkoniyatini yaratish.
- O'yin metodlari – algebraik tushunchalarni o'yin shaklida tushuntirish orqali darslarni qiziqarli qilish.
- Differensial yondashuv – har bir o'quvchining individual qobiliyatini inobatga olish.

3. Algebraik materiallarni o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish

- Interaktiv ta'lim usullari (multimedia vositalari, elektron darsliklar).
- STEM ta'limi orqali algebraik bilimlarni amaliyot bilan bog'lash.
- Onlayn platformalar yordamida masalalarni mustaqil yechish ko'nikmalarini rivojlantirish.

4. O'quvchilarning algebraik materiallarni o'zlashtirishdagi muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari

- O'quvchilarning individual qiyinchiliklarini aniqlash va ular bilan individual ishlash.
- Algebraik bilimlarni real hayot misollarida tushuntirish orqali ularni amaliyotga tatbiq etish.
- Motivatsiyani oshirish uchun turli interfaol metodlardan foydalanish.

Mavzu bo'yicha o'quvchilarning bilim va ko'nikmalariga talablar:

Har bir o'quvchi:

- I-V-sinlar uchun matematika kursi bo'yicha geometrik materiallarni o'rganish vazifalarini;
- Matematika boshlang'ich kursiga kiritilgan geometrik xarakterdagi masalalarni hamda ularni o'rganish tartibini;

Geometrik materiallar bilan tanishuv tufayli o'zlashtirishga xizmat qiluvchi arifmetik masalalarni;

- Geometrik tasovvurlarni shakllantirish metodlari va usullarini;
- O'quvchilar tomonidan yechish jarayonida geometrik xarakterdagi masalalarni o'zlashtirib olishga xizmat qiluvchi mashqlarni ;
- Geometrik materiallarni o'rganish davomida foydalaniladigan ko'rgazmali qo'llanmalar va didaktik o'yinlarni;
- Geometrik mazmundagi masalalarning o'zlashtirilishini tekshirishning turlicha ko'rinishlari, shakli va usullarini bilishi kerak.

Shuningdek har bir o'quvchi:

- O'qitish davomida geometrik elementlar bo'lgan arifmetik materiallarning o'zaro aloqasining tatbiq etilishini bilishi;
- Geometrik tasovvurlarni shakllantirish metod va usullarini maqsad sari yo'naltirib, qo'llay olishi;
- Geometriya elementlari bo'lgan mashqlarni tanlab olabilishi va maqsad sari yo'naltira olishi;

- Geometrik misollarni o'rganishga xizmat qiluvchi ko'rgazmali qo'llanmalar va didaktik o'yinlardan foydalana olishi;
- Geometriya elementlarini o'zlashtirishni tekshirishning turlicha ko'rinishlarini, shakl va usullarini qo'llay olishi;
- Tekshiruv maqsadlariga mos sinov topshiriqlari va mustaqil ishlarni tuza olishi kerak. Geometriya materialini o'rganish metodikasining umumiy tavsifnomasi (xarakteristikasi) Geometrik material boshlang'ich sinflar uchun mustaqil bo'lim sifatida o'quv dasturiga kiritilmaydi. O'quv jarayonida geometriya elementlarini o'rganish bilan bevosita bog'lab olib boriladi. Geometrik mazmundagi masalalarni yechish, hisob-kitobga o'rgatish davomida geometrik figuralardan, didaktik material sifatida foydalanish - bularning barchasi o'quvchilarning geometrik taasurotlarini mustahkamlashga imkon beradi.

Geometrik materiallarni o'rganish:

- Geometrik figuralar haqidagi tasovvurlar zahirasini to'plashga (kengaytirishga);
- fazoviy fikrlashni taraqqiy ettirish, tahlil qilish, umumlashtirish, tasovvur etish ko'nikmalarini shakllantirishga;
- muhim amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga;
- bolalarni keyinchalik geometriyani o'rganishga tayyorlashga xizmat qiladi.

Xulosa

Boshlang'ich sinflarda algebraik materiallarni samarali o'qitish uchun o'qituvchilar ilg'or pedagogik metodlardan foydalanishlari muhimdir. Algebraik tushunchalarni o'quvchilarga to'g'ri yetkazish ularning keyingi matematik bilimlarini puxta shakllantirishga yordam beradi. Interfaol usullar, o'yin elementlari va zamonaviy texnologiyalar qo'llanilganda, algebraik bilimlarni o'zlashtirish jarayoni yanada samarali bo'ladi. Shu bois, algebraik materiallarni o'qitishda innovatsion yondashuvlarni keng joriy etish zarur.

Adabiyotlar:

1. Abdiyeva, Z. H. (2025). BOSHLANG'ICH SINFLARDA TENGLAMALARNI YECHISHGA O'RGATISHNING METODIK ASOSLARI. PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI, 2(2), 321-324.
2. Jo'Rayeva, D. O. (2024). EDUCATIONAL VIEWS OF PEDAGOGUES TOWARDS THE ENVIRONMENT. *Экономика и социум*, (4-1 (119)), 194-197.
3. Toymurodov, A. (2023, December). MODERN INTERPRETATION OF PSYCHODIAGNOSTICS AND PSYCHOCORRECTION OF EXTREME SITUATIONS. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE "SCIENTIFIC ADVANCES AND INNOVATIVE APPROACHES" (Vol. 1, No. 5, pp. 71-79).
4. Toymurodov, A. (2023). BASICS OF PROVIDING PSYCHOLOGICAL SERVICES TO MILITARY PERSONNEL. *Академические исследования в современной науке*, 2(24), 148-152.

5. Shuhratovich, T. A. (2025). PSIXOLOGIK TESTLAR TURLARI VA ULARNI QANDAY QO'LLASH. *Modern digital technologies in education: problems and prospects*, 2(1), 8-15.
6. Abdurahmon, T. (2025). BOLALAR PSIXOLOGIASINI O'RGANISH ULARNING RIVOJLANISH JARAYONLARI. *Modern digital technologies in education: problems and prospects*, 2(1), 16-21.
7. Abdurahmon, T. (2025). STRESSNI EKSPERIMENTAL TAHLIL QILISH. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 2(1), 51-56.
8. Abdurahmon, T. (2025). XOTIRA VA ESLAB QOLISH JARAYONLARINI. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 2(1), 57-62.
9. Abdurahmon, T. (2025). PSIXOLOGIYADA QAROR QABUL QILISH JARAYONLARINI EKSPERIMENTAL TADQIQ QILISH. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 2(1), 1-7.
10. Abdurahmon, T. (2025). PSIXOLOGIYADA NEYROEKSPERIMENTLARNING AHAMIYATI. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 2(1), 14-20.
11. Abdurahmon, T. (2025). KOGNITIV PSIXOLOGIYA INSONNING ONG JARAYONLARI. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 2(1), 8-13.
12. Ravshanovich, A. O. HISSIY ZO'RRIQLAR VA OBSESSIVLARDAN XALOS BO'LIH USULLARI VA TAVSIYALAR. *ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 10-ҚИСМ*, 87.
13. Ikromova, S. (2023). CONCEPT OF IDEOLOGY AND FORMATION OF IDEOLOGICAL IMMUNITY IN YOUTH STUDENTS. *Modern Science and Research*, 2(6), 1223-1226.
14. Hojiyeva Nasiba Bahodirovna. (2024). Ta'lim jarayonida boshlang'ich sinflarda texnologiya fanini o'qitish muammosining yoritilish mazmuni. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 200–206.
15. Hojiyeva Nasiba Bahodirovna. (2024). THE SIGNIFICANCE OF EDUCATIONAL TRAINING IN PRIMARY CLASSES. *МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*, 2(2), 439–447.
16. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING METODOLOGIK VA ILMIY ASOSLARI.
17. Hojiyeva, N. (2023). METHODS OF TEACHING MOTHER TONGUE IN PRIMARY CLASSES SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL BASIS. *Modern Science and Research*, 2(9), 424-428.
18. Hojiyeva, N. (2023). THE SUBJECT AND TASKS OF THE METHOD OF TEACHING THE MOTHER TONGUE IN PRIMARY GRADES. *Modern Science and Research*, 2(10), 855-857.
19. Bahodirovna, H. N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI O'QITISH METODIKASI FANINING PREDMETI VA VAZIFALARI.
20. Bahodirovna, H. N. (2023). TA'LIM JARAYONIDA BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISH MUAMMOSINING YORITILISH MAZMUNI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 209-209.